

Bohoslužby v Javorníku 20.listopadu 2022

Lk 23,35-43

Milé sestry, milí bratři, jistě rádi vzpomínáme na skvělé časy, které jsme kdysi mohli prožívat. Myslím, že v životě každého člověka se takové chvíle či celé období najdou. A nejen v životě člověka. Ke skvělým časům v minulosti se rádi vracíme i jako společenství, ať již církevní nebo národní. Vnímat to můžeme i na Božím lidu v době Ježíšově. Chmurná realita okupace se rozplývala při vzpomínce na časy krále Davida. Ten by si to současné ponížení nenechal líbit. Vzepřel by se, něco by tím udělal, aby obnovil slávu toho, kterému chtěl svým životem sloužit. Oblibu Davida zachycuje i vyprávění o chvíli, kdy dosedl na trůn, byl všemi uznán a přijat jako král. Tehdy vyšlo najevo, že už během dřívějších dob ve svém lidu budil důvěru, dodával jim odvahu a naději. Jo, panečku, David, to byl někdo.

Mnozí takto vzpomínající mají před očima zcela jiný výjev. Na popravišti za Jeruzalémem se tyčí tři kříže. A na jednom z nich je napsáno provinění – král židovský. Jak krutá je to chvíle. Titul krále je spojen s trestem pro rebely, pro těžké zločince. A mnozí to tak i vnímají. Sami se tomuto člověku posmívají. Král? To jistě. Jestli takto dopadl, tak mu to vlastně patří. Zaslouží si to, protože urazil i nás, zesměšnil to, co nám přijde posvátné. Směje se prostý lid, smějí se vojáci. Dávají najevo svůj postoj k tomuto člověku. Král? Spíše nepovedená karikatura krále. Karikatura, která místo respektu ostatních národů přináší jen výsměch, utvrzení v tom, že si současnou situaci zasloužíme. To jsme to dopracovali. Sice dokázal mnoho zázraků, uměl mluvit, vystupovat, měl úroveň a srdce otevřené pro mnoho trpících. Ale ve chvíli, kdy se měl projevit jako král, tak zklamal. A je to vidět i nyní. Při své moci by toho jistě dokázal mnohem víc, než zde jen odevzdaně viset a nechat se urážet.

K posměchu se přidává i jeden z těch, kdo jsou spolu s ním ukřižovaní. Nějak nerozlišuje, jaká je jeho vina. Jen vidí příležitost se z té situace nějak dostat. Jakoby by odpor proti okupantům omlouval každé násilí, jakoby by bylo jedno, co provedl. Teď se to může smáznout. Jen kdyby ten údajný král nebyl taková bábovka a rozhodl se použít svou moc k záchraně sebe i těch, kdo tam spolu s ním visí. Když se nic neděje, tak je alespoň možné se posmívat, přidat se k davu těch, kdo vyjadřují své rozhořčení, své zklamání nad tím, že věci nabraly směr, který nečekali.

Je asi na místě si položit otázku, jakého krále lid očekává, jakého krále očekáváme my sami? V

postojích všech zúčastněných můžeme vnímat dvě základní linie očekávání, představ, které se s pojmem krále spojují. Představa většiny, která se v tuto chvíli vysmívá, se zdá být jasná, možná i pochopitelná ale svým způsobem i velmi nebezpečná. Dav Ježíše provokuje k nějaké zázračné podívané. Vědí, co Ježíš dokáže. Vědí, že není žádný amatér, který by nic nedokázal. Naopak, dokázal toho hodně. Proto jeho současná nečinnost nedává smysl. Nepřemýšlejí nad tím, co se děje. Chtějí se bavit, chtějí vidět něco mimořádného. Kdyby se Ježíš opravdu utrl z hřebů, kterými je přibit, to by byla hned zcela jiná nálada. Posměvači by začali jásat a oslavovat, jako kdyby už padl Řím a klaněl se jim u nohou. A možná by tak nějak doufali, že se přehlédne to, co dělali, že se smáli, provokovali. V zápalu boje jim přeci nic jiného ani nezbyvalo. To on přeci pochopí. Pochopí, že jim byla lhostejná důstojnost člověka trpícího vlastně nevinně. Měli svůj pohled na věc a hotovo. Podobné je to u toho zločince, který se Ježíši posmívá. Chce, aby ho zachránil. To ale znamená, aby neřešil, co provedl, proč je na tomto místě. Očekává krále, který mávne nad minulostí, nad platností určitých pravidel. On je přeci král, on určuje pravidla, rozhoduje, co je dobré a co je zlé. Když se to hodí, není zločin třeba trestat, není třeba se stydět za pošlapání lidské důstojnosti a práv. Toto vše můžeme vnímat v představách těch posmívajících se. Ono je jedno, jaký bude ten král. Hlavní je, že se budou mít dobře, že jim nebude moc sahat do svědomí, že jim nebude moc mluvit do života, naopak ho zpestří nějakým tím činem, před kterým zbytek světa sedne na zadek a bude jen obdivně zírat. A možná se bude i trochu bát, bude mít respekt. Zkrátka takový nový David, tedy alespoň v tom, co se nám na něm nejvíc líbilo.

Určitou představu krále vidíme i toho druhého ukřižovaného zločince. Ten se nesmál, ale prosil Ježíše, aby na něj pamatoval, až přijde do svého království. Z těch slov je cítit pokora, je cítit respekt a odevzdanost, přijetí svého trestu, ale i naděje, že může být změněn. Ježíše uznává jako krále, ale zároveň vyznává, že jeho království není z tohoto světa, netýká se jen života zde na této zemi. Svým způsobem doufá v Ježíšovu pomoc, ale úplně jinak, než ten druhý ukřižovaný. Nechce, aby se tvářil, že nic neudělal, že se nich nestalo v jeho životě špatně. Touží, aby jeho vina mohla být přikryta odpuštěním, mohla být smyta nikoliv s odkazem na zlo působené v zápalu boje o spravedlnost, ale s odkazem na Ježíšovo milosrdenství. Z Ježíšova působení si tento druhý zločinec připomíná to, co ho může změnit, může změnit jeho úděl v životě, který má teprve před sebou. V Ježíši vidí krále, který nepřestává být spravedlivý, ale dokáže být milosrdný. Svou milostí promíjí viny, které mu člověk vyznává.

Postoj toho druhého ukřižovaného zločince je velice důležitý. Ukazuje alternativu k tomu, co nám přijde běžné, přirozené. Ukazuje jiný rozměr lidského vnímání věcí důležitých a prospěšných. A také pomáhá najít odpověď na otázku, koho v Ježíši očekáváme, jakého krále máme před očima jako vzor, jak ideál. Stává se autoritou, před kterou člověk poznává své vlastní hranice, uvědomuje si svou situaci. Není připomínkou, či dokonce pokračováním slavné minulosti. Přes všechno dobré a zajímavé je to jen minulost, která člověka nikam dál neposouvá. Naopak, do určité míry ho spoutává a tím pádem brání výhledu někam dál do budoucna. Obzor tak končí u zklamání nad tím, co je nyní, končí u našťvanosti nad přítomností. Přítomnost nemusí být vždy ideální. Může nás svírat. Na třech křížích jsou tři lidé v přítomnosti,

kteřá je tíživá, zdá se prohraná. Bolest, jejíž síla postupně roste, skončí jedině smrtí. Stejná situace, různé reakce. Jeden z nich nadává, nehodlá se se situací smířit. Nadávky, mrzutosti, poplívání všeho kolem, to je jediná reakce. Místo sebereflexe přichází jen výčitka, že mu nikdo nepomůže, nikdo ho nevytáhne z průšvihů, který ale sám zavinil. Římané sice byli krutí, byli okupanti, ale snažili se udržet pořádek a na kříž nikoho nevěšeli jen tak z rozmaru. Ovšem to patří k lidské povaze. Místo pohledu ke kořenu problému řešíme věci povrchní, které s tím toho zase nemají moc společného. Že je možný i jiný přístup vidíme u toho druhého ukřižovaného. Uvědomuje si svou situaci i to, že se do ní sám dostal. A jeho řešení? Prosí Ježíše o milost. Nejde o hledání příčin jeho situace, jde o hledání budoucnosti.

Máme velikou výhodu oproti těm dvěma zločincům. Jsme na cestě, která tím křížem celkem smrdí. Ale už nyní máme Ježíše mezi sebou a je tak šance se rozhodnout, co s tím uděláme. Jakého si zvolíme krále? Takového, který nám bude připomínat zlaté časy a pokusí se nás do nich vrátit? A nebo si zvolíme krále, který nás možná nebude hýčkat milými vzpomínkami na minulost, ale zato nás posune někam dál, dá nám naději do budoucna?

V Ježíši Kristu máme vždycky naději. Nemusíme se bát budoucnosti. Ono možná není na škodu si vzpomenout na zlaté časy, které jsme prožili. Ne proto, abychom se k nim vraceli, ale abychom si mohli uvědomit, že Bůh pro nás chystá něco, co je ještě lepší. Současnost může být bolestivá, ale není postupným dožíváním. Je cestou k něčemu úžasnému. Jen si u toho musíme uvědomit, že Ježíš není král, který chce skákat, jak my písknem, který přichází, aby nás bavil, naplňoval naše různá přání. On nás vede k zamyšlení nad svým životem, ke zhodnocení, jaký je náš podíl na situaci, ve které se nacházíme. To je totiž pro nás nesmírně důležité. Pohledem nikoliv do minulosti, ale do zrcadla se můžeme také změnit, něco se situací, ve které stojíme, udělat. Potřebujeme tedy krále, který nás nejprve postaví před zrcadlo a potom teprve k oknu, ze kterého smíme vidět, jak také úžasný může být svět kolem nás.

Pane Ježíši, děkujeme, že se k tobě můžeme obracet v každé chvíli. Slyšíš naše volání a zveš nás do svého království. Prosíme za to, abychom tvé království šířili i mezi sebou na této zemi.

Amen.